

GEDENKTEKEN VAN EL MOZOTE.

Het getuigenis van de waarheid...

Het bezoek aan El Mozote, waar de massamoord plaatsvond, met het indrukwekkend monument, zullen we niet vlug vergeten. Dit is een schrijnend litteken in het landschap van El Salvador. Het heilig waarmerk van al het leed door dit volk in de oorlog geleden. Zo plaatsen mensen een monument op alle plekken waar zoveel mensen hebben afgezien. In de kampen van de Holocaust, op de slagvelden en in de platgebombardeerde steden. Een 'memoriaal' als blijvend teken van geleden leed. Een gedenkteken dat zegt: 'Alleen voor de liefde buig ik...'

En vlak daarbij de 'Tuin der onschuldige kinderen' tegen de zijgevel van de kerk. Het nieuwe kinderkerkhof vol kleuren, bloemen, symbolen en hoop. De mooie Paastuin die daar door een vrouw, een zuster, is aangelegd vlakbij de plaats waar zoveel kinderen weerloos zijn afgeslacht. Beneden op de muur zijn al hun namen opgeschreven, om ze te behoeden voor vergetelheid. Het is de plek waar wij zo ongeloofelijk ontroerd waren, en voorgoed wisten: verrijzenis is wààr - dit kan niet anders...

Ongelovig tastten wij eerst minutenlang huiverend het spoor af van de diepe wonden van het Salvadoreense volk. Maar de tuin die vlakbij het gedenkteken is aangelegd, blijft verwijzen naar de weg uit de doden die deze mensen aarzeland vanuit hun solidariteit hebben gevonden. Niet die van goden die herrijzen uit hun marmeren graven ongeschonden, maar van mensen die trouw de wegen gaan waartoe ze zijn gezonden, met veel vallen en soms even opstaan. Terwijl wij fluisterend de namen van de kinderen lezen, raken wij in hen de Geest aan van Romero en Jezus van Nazareth. Wij neuriën stilletjes van "Basta ya" en "No mataras" – met daardoorheen een onweerstaanbaar "Halleluja", omwille van de liefde en het recht, die sterker zijn dan alle dood...

De tuin van El Mozote is
en blijft een kerkhof,
maar op Paasmorgen,
is dat kerkhof als bij wonder
een speeltuin geworden,
de Hof van Eden en van Heden.
Hier is iets beslissends gebeurd.
iets revolutionairs, iets eschatologisch.
Hier is van boven-en van buitenaf
voorgoed ingegrepen in de dood.

Spelende kinderen begroeten er
dag na dag de Verrezenen
met deze woorden:

*Welkom
lieve Levende
welkom in onze tuin.
Zolang hebben wij gewacht
maar nu wordt alles licht
en groen en bont.
De doden wortelen hier
en zullen opstaan.
Zij zullen naar de hemel groeten
en leven in Jouw spoor.*

Dit was voor ons “een ervaring die onvoorwaardelijk wààr is” – een omschrijving van Piet Declercq voor elke ervaring waarvan je voelt: “Hierover gaat het in het leven, dit is wezenlijk...” Dit “weten voorgoed” zal ooit wel weer vervagen, maar als wij het goed bewaren op de zachtste plek van ons geheugen, dan kunnen wij er altijd weer naar terugkeren wanneer het geweld, de dood en de onzin ons nog een keer overvallen...

